

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 17 Ἀπριλίου 1921

ΑΡΙΘ. 732 (ΦΥΛ. 16)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΓΕΝΣ—ΠΕΤΕΡ—ΓΙΑΚΟΦΕΝ : Ἡ πανούκλα στὸ Μπέργαμο. (Μετάφρ. Γ. Καμπύση).

Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ (Δούρας) : Νέα τραγούδια.

ΨΥΧΑΡΗΣ : «Τὶ δὺν τριαντάφυλλα τοῦ Χάμου» (συνέχεια).

Ο ΝΟΥΜΑΣ : Φαινόμενα καὶ πράγματα.

ΣΜΗΝΗ ΤΣΟΥΗ : Σὲ Σένα.

Μ. ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ : Ὁ Μπετόβεν καὶ ἡ συμφωνία (τέλος).

ΒΛΑΞ. ΠΑΛΛΗΣ : Μπροντσός (συνέχεια).

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ : Ἀνάσταση.

ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ : Σένη φιλολογία.
—Τὶ γράφουν οἱ ἄλλοι.—Νέα βιβλία.—Χωρὶς γραμματέσημο.

ΓΕΝΣ—ΠΕΤΕΡ—ΓΙΑΚΟΦΕΝ

Η ΠΑΝΟΥΚΛΑ ΣΤΟ ΜΠΕΡΓΑΜΟ (*)

Ἐκεῖ εἶταν τὸ παλὸ Μπέργαμο, ἀπάνω στὴν κορφὴ ἐνὸς χαμηλοῦ βουνοῦ, περιφραγμένο μὲ τοίχους καὶ πόρτες· καὶ κεῖ εἶταν τὸ νέο Μπέργαμο, στὰ ριζοβούνια, ἀνοικτὸ σ' ὅλους τοὺς ἀνέμους.

Μία μέρα κώτου, στὴ νύκτ' ἀπὸ πᾶν, ξέσπασε ἡ πανούκλα καὶ τὴν ἄδραξε τρομαχτικά. Πέθαναν ἕνα σωρὸ ἄνθρωποι καὶ οἱ ἄλλοι κοίταζαν νὰ σωθοῦν, ὅπου καὶ ὅπου, στὴν πεδιάδα. Κ' οἱ κάτοικοι τῆς παλιᾶς πόλης, ἔκψαν τὴν ἄλλη, τὴν ἀφιμέντη, γιὰ νὰ καθαρίσουν τὸν ἀέρα, μὰ δὲν τοὺς ὠφέλησε καθόλου, καὶ σ' αὐτοὺς ἄρχισε τὸ θανατικὸ, στὴν ἀρχὴ ἕνας τὴν ἡμέρα, ἔπειτα πέντε, ὕστερα δέκα, καὶ ὅταν παραδινάμωσε τὸ κακὸ, ἀκόμα πολὺ περισσότεροι.

Κ' οἱ κακόμοιροι δὲν μπορούσαν νὰ σωθοῦν πονθενά, ὅπως ἐσώθηκαν οἱ ἄλλοι τῆς νέας πόλης.

Μερικοὶ τὸ δοκίμασαν, ἀλλὰ ἡ ζωὴ τους εἶταν σὰν καταδικασμένοι ζῶντες, μὲ κρυφῶνες στὶς χαράδρες καὶ στὶς γράνες, στὰ δάση καὶ στὶς πράσινες πεδιάδες. Ἐπειτα οἱ χωρικοί, σὰν οἱ πρῶτοι πρόσφυγες τοὺς ἔφεραν τὴν πανούκλα καὶ στὸ μετόχι τους, κάθε ξένη ψυχὴ ποὺ συναντοῦσαν τὴν πετροβολοῦσαν καὶ τὴν ἀπόδιωναν ἀπὸ τὰ σύνορά τους, ἢ τὴ χτυποῦσαν ἀδιάκριτα καὶ ἀλύπητα. σὰ βοιωτόσκυλο, μὲ τὴ λογικὴ τερρὴ ἀιμνα, ὅπως νόμιζαν.

Κ' οἱ κάτοικοι τοῦ παλαιοῦ Μπέργαμου ἔπρεπε νὰ μένουν ὅπου βρίσκονταν καὶ μέρα μὲ τὴ μέρα τὸ κακὸ ἐθέρεινε, καὶ μέρα μὲ τὴ μέρα ἡ φρικτότατη ἀρρώστεια τοὺς ἄδραχνε ἀχόρταγα, ἀπληστότερα. Ὁ τρόμος ἔφτασε σὲ τρέλλα, καὶ ὅ,τι εἶταν σὲ τάξη καὶ ρυθμὸ, εἶταν τὸ καταβρόγχισμα τῆς γῆς.

Ἀμέσως στὴν ἀρχή, μὲ τὸ ξέσπασμα τῆς πανούκλας, ἐνώθηκαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀγκαλιάστηκαν, καὶ ἐπρόσεχαν νὰ θάβουνται τὰ κοινάρια θαθεῖα καὶ μὲ τάξη, καὶ κάθε μέρα φρόντιζαν ν' ἀνάβουν μεγάλες φουνταριές σὲς πλατείες καὶ σὲς ἀγορές, γιὰ νὰ μπορεῖ ὁ ὕμνινός καρτὸς νὰ περνᾷ μέσα στὰ σο-

κάκια. Μοίρασαν στοὺς φτωχοὺς ξύδι καὶ κέδρους· μὰ ἀπάνου ἀπ' ὅλα οἱ ἄνθρωποι, πρῶτ' καὶ βράδι, μαζεύνονταν σὲς ἐκκλησίες, μόνοι καὶ σὲ λιτανεῖες, κάθε μέρα παρακαλοῦσαν τὸ Θεό, καὶ καθεβράδι μὲ τὸ Ἡλιόγευμα, οἱ καμπάνες ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τὰ ἑκατό τους τὰ δονοῦμενα λαρυγγία, γιὰ προσευχὴ ἔκκλουναν. Καὶ διατάχτηκαν νηστεῖες, καὶ πᾶσα μέρα τάγια τῶν ἁγίων τὰ ἔβγαζαν ἀπὸ τὴν ἁγία τραπέζα.

Τέλος, μὰ μέρα, σὰ νὰ μὴν εἴξεραν πιά τί ἄλλο ἔπρεπε νὰ κάνουν, ἀνακήρυξαν μὲ τυμπανοκρουσίες καὶ σαλπίσματα ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ δημαρχείου τὴν Παναγία Παρθένα Ποντέστα(*) ἢ δήμαρχο τοῦ χωριοῦ τους, καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Μὰ τίποτις, τίποτις δὲν τοὺς ἐβοήθησε.

Καὶ ὅταν ὁ λαὸς κατὰλαβε καὶ λίγο λίγο πίστεψε δυνατά, πὼς ὁ Θεὸς εἴτε δὲν ἤθελε εἴτε δὲν μπορούσε νὰν τοὺς βοηθήσει, δὲν κάθονταν μόνο μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια καὶ ἔλεγαν, τώρα ἂς ἔρθε ὅ,τι θέλει· ὅχι, εἶταν, σὰν ἡ ἁμαρτία νὰ ἔγινε ἀπὸ μιὰ μυστικὴν ἀρρώστεια, ποὺ ἐμπῆκε στὴν κακία, τὴν ὀλοφάνεργη, τὴν λυσσασμένη Πανούκλα, ποὺ προσπαθοῦσε χέρι μὲ χέρι μὲ τὴν ἐπιδημία τοῦ σώματος νὰ καταστρέψει τὴν ψυχὴ, ὅπως ἐκείνη κατέστρεφε τὸ σῶμα. Τόσο ἄπιστες εἶταν οἱ πράξεις τους, τόσο τερατώδης ἡ διαφθορὰ τους. Ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶταν γεμάτη ἀπὸ βλαστήμιες καὶ ἀθεῖες, ἀπὸ τὰναστενάγματα τοῦ παραλημένου καὶ ἀπὸ τοὺς ὀδυρμοὺς τοῦ μπεκρῆ καὶ ἡ ἀγριότατη νύχτα δὲν ἔκρυβε πιά ἀσέλγεια, ὅπως οἱ μέρες τους ἔκρυβαν.

— Σήμερα θέλουμε νὰ φάμε, γιὰτὶ ταχεῖα πρέπει νὰ πεθάνουμε!

Εἶταν σὰν νὰ ἔγραφαν νότες γι' αὐτὸ, ποὺ ἐπαίχτηκαν μὲ λογίων λογίων σύνεργα, σ' ἕνα ἀτέλειωτο κοντσέρτο τοῦ Ἀδῆ. Ναί, ἂν δὲν εἶταν ἀνακαλημμένες ὅλες οἱ ἁμαρτίες, θὰ ἀνκαλύδονταν τώρα, γιὰτὶ δὲν εἶταν πιά τίποτες, ποὺ νὰ μὴν ἔδωκαν στὴν ἀποδοκιμασίαν τους.

Οἱ ἀφύσικες κακίες ἀνθοῦσαν ἀνάμεσά τους, καὶ οἱ σπάνιες ἀκόμα ἐκείνες ἀμαρτίες, ὅπως ἡ νεκρομαντεία, ἡ μαγεία, ὁ ἐξορκισμὸς τοῦ διαβόλου τοὺς εἶταν

(*) Τὸ ἱπέρωχο αὐτὸ δῆγμα τοῦ Γιακοφέν, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸ μακαρίτη Καμπύση, πρωτοδημοσιεύθηκε στὸ «Περιοδικὸ μας» τοῦ κ. Βόκου (1900, σελ. 311—318) καὶ ἀεῖζει νὰ διαβαστεῖ καὶ σήμερα καὶ νὰ διαβάξεται κάθε χρονιά, τέτια μεγάλη μέρα ποὺ ἡ ἀδερφοκτόνα Χριστιανοσύνη γιορτάζει ἀσύνειδα τὴν Ἀνάστασιν τοῦ μεγάλου κήρυκα τῆς παγκόσμιας Ἀγάπης καὶ Εὐαγγελίου.

(*) Ἑλληνικὴ λέξη ἀπὸ τὸ λατινικὸ Potestas, δύναμις, ἐξουσία. Χαρακτηρίζει τὸ δημαρχικὸ ἀξίωμα τῶν μικρῶν πόλεων στὴν Ἰταλία.